

Koneiden ja laitteiden tarkastaminen työmailla

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudelle

Markku Linnanen

Siemens Energy Oy

07.03.2023

Luku 4: Työmaatarkastukset

14 §

Koneiden, laitteiden ja muiden työvälineiden turvallisuus

Rakennustyössä käytettävien koneiden, nostureiden ja muiden nostolaitteiden, nostoapuvälineiden, telineiden, siirrettävien muottien, väliaikaisten tukien, henkilönsuojainten ja muiden laitteiden rakenne ja kunto on rakennustyömaalla todettava käyttötarkoitukseen sopiviksi ja niitä koskevien vaatimusten mukaisiksi.

15 §

Nostolaitteiden, nostoapuvälineiden ja telineiden käyttöönotto

Sen lisäksi, mitä nosturien tarkastuksista säädetään työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (403/2008), on nostolaitteet ja -apuvälineet tarkastettava työpaikalla ennen niiden käyttöönottoa.

Valtioneuvoston asetus (403/2008)

Työvälineen oikea asennus ja turvallinen toimintakunto tulee erityisesti selvittää ennen käyttöönottoa ja turvallisuuteen vaikuttavan muutoksen jälkeen.

Kaikki välineet soveltuvat työhön, ehjät, turvalliset ja toimintakunto varmistettu. Pätevyysvaatimukset ja työnantajan luvat

Työnantajan on jatkuvasti seurattava työvälineen toimintakuntoa tarkastuksilla, testauksilla, mittauksilla ja muilla sopivilla keinoilla. Työvälineen toimintakunnon varmistamiseksi tehtävän tarkastuksen ja testauksen saa tehdä työvälineen rakenteeseen ja käyttöön perehtynyt pätevä henkilö. Tarvittaessa on käytettävä ulkopuolista asiantuntijaa.

Hyväksytyn asiantuntijan ja asiantuntijayhteisön suorittamista käyttöönotto- ja määräaikaistarkastuksista sekä kunnonvalvontajärjestelmästä säädetään 5 luvussa.

Työmaatarkastukset

16 §

Viikottaiset kunnossapitotarkastukset ja turvallisuusseuranta

Nosturin ja muun nostolaitteen käyttäjän on päivittäin sekä tarvittaessa muulloinkin ennen työn alkua kokeiltava laitteen toiminta ja varmistauduttava varsinkin kylmänä ja sateisena aikana koekäyttöön jarrujen ja turvalaitteiden toiminnasta. Ajoneuvo- tai kuormaustururia käytettäessä on erityisesti tarkastettava perustaminen.

17 §

Työmaatarkastuksiin osallistujat ja pöytäkirjat

työmaan vastuuhenkilön tai tämän tehtävään määräämän henkilön on tehtävä 14-16 §:ssä tarkoitetut tarkastukset ja työmaan työntekijöiden keskuudestaan valitsemaalle edustajalle on varattava tilaisuus olla siinä mukana. Nosturin tarkastuksessa on sen käyttäjän oltava mukana.

19 §

Turvallisuus ja sijoittaminen

Rakennustyössä käytettävien koneiden ja muiden teknisten laitteiden on oltava rakennustyömaalla käyttötarkoitukseen sopivia, riittävän lujarakenteisia rakennustyön olosuhteisiin ja siten suojattuja, etteivät ne aiheuta vaaraa käyttäjilleen eivätkä muille työmaalla oleville.

Työmaatarkastukset

20 §

Nostolaitteiden ja -apuvälineiden kuormitus

Nostolaitteessa ja -apuvälineessä, kuten nostoraksissa, -palkissa, -saksissa tai vastaavissa, on oltava turvallisen käytön kannalta tarpeelliset merkinnät. Nostolaitetta tai -apuvälinettä, josta puuttuu suurinta sallittua kuormaa osoittava merkintä, ei saa käyttää.

Nostolaitetta ja -apuvälinettä ei saa ylikuormittaa.

22 §

Henkilönostot

Henkilöiden nostaminen on sallittua vain siihen tarkoitukseen valmistetulla nostolaitteella, jollei muualla toisin säädetä.

Rakennustyömaalla on ennen henkilönostimen käyttöä varmistettava, että henkilönostin on rakenteellisesti kunnossa
Rakennustyömaalla on oltava käytössä olevan henkilönostimen käyttöohjeet.

Käytäntö

Nimitä työmaalle vastuhenkilö. Vastuuhenkilön vastuisiin kuuluvat muun muassa koneiden ja laitteiden turvallisuuden varmistaminen sekä työ- ja suojatelineiden rakenteen tarkistaminen ennen käyttöönottoa. Myös työmaalla tehtävät viikoittaiset kunnossapitotarkastukset ja turvallisuusseuranta kuuluvat vastuuhenkilön vastuualueelle.

1. Vastaanottotarkastukset

- Työmaalle saapuvat koneet, laitteet, työvälineet ym. täyttävät niitä koskevat vaatimukset

2. Käyttöönottotarkastukset

- Nosturit, betonipumput, telineet, rakennuselementit ym. ovat turvallisesti käyttöönotettavissa
- Tarkastus uusitaan muutoksen jälkeen esim. nosturin siirto, teline myrskyn jälkeen

3. Määräaikaistarkastukset

- Nosturit, henkilönostimet, nostoapuvälineet...
- Tarkastusväli määräytyy välineen käytön ja lainsäädännön vaatimusten mukaan (useimmiten vähintään vuoden välein)

4. Viikkotarkastukset

- Todennetaan, että työvälineet ovat edelleen kunnossa ja että toimitaan ohjeiden mukaisesti (TR-, MVR- tai vastaavat tarkastusmenetelmät)

5. Pätevyyksien ja lupien tarkastukset (mm. isojen nosturien kuljettajat, henkilönostin, trukki, alamies)

Tarkastuksesta on löydyttävä dokumentti, jolla voidaan osoittaa, että tarkastukset on tehty

Koneet, laitteet, työvälineet

- oltava ehjät
- vaaralliset koneet ja koneen osat suojattu
 - suojalaitteet säädetty
 - mm. terät, nielut, puristumisvaarat, kuumat osat, sähkö...
- vahinkokäynnistys estetty, hätäpysäytys, käyttövoimasta erottaminen

Työhön ja olosuhteisiin soveltuvat

- tukevat (perustaminen)
- tilaa työlle
- selkeät varoituslaitteet ja -merkinnät
- selkeät hallintalaitteet ja merkinnät
- kosteudelta suojaus
- huollon ja puhdistustyön turvallisuus

Koneiden ja laitteiden käyttö

- Käytetään vain kyseiseen työhön soveltuvia koneita ja laitteita
- Jos kone tai väline on viallinen, estetään käyttö esim. viemällä kone huoltoon
- Konesuojia tai varoitusmerkintöjä ei saa poistaa
- Koneita, välineitä ja laitteita käytettäessä on noudatettava käyttöohjeita
- Koneita ja laitteita on ylläpidettävä ja säilytettävä ohjeiden mukaan
- Vain opastuksen saaneet saavat käyttää koneita ja laitteita
- Kone ja laite sammutetaan käytön päättyttyä

Liikkuvan työvälineen turvallisuus

Vaatimukset liikkuvalla työkoneella muun muassa:

- asiattoman käynnistyksen esto (avain tms.)
- törmäyssuojat (puskurit, kauko-ohjatuissa pysäyttävä laite)
- jarrutus- ja pysäytyslaite
- jos rajoitettu näkyvyys: kameralaite tai vastaava, peruutushälytin
- valaistus ja varoitusmerkit ja -vilkut
- palontorjuntavälineet tarvittaessa
- turvaohjaamo tai turvakaari ja turvavyö